

Commentaar op de Wet op Defensiegereedheid (Wodg)

Het Ministerie van Defensie is voornemens, naast de Wet financiële defensieverplichtingen (Wfdv), waarin de verplichte NAVO-afspraken van 5% BBP wordt vastgelegd, een nieuwe Wet op Defensiegereedheid (Wodg) ter goedkeuring aan de 2^e Kamer voor te leggen. Deze wet bevat drie elementen: 1. Het rekruteren van jongelui voor het leger om legeroefeningen binnen de landsgrenzen mogelijk te maken. 2. Het versoepelen van bestaande milieunormen tijdens oefeningen. 3. Acceptatie van (geluids)overlast door de bevolking en de mogelijke confiscatie van persoonlijke eigendommen.

De reden voor deze wet is dat onder de huidige wet- en regelgeving militairen onvoldoende kunnen oefenen en dat dus wettelijk vastgelegde ontheffingen nodig zijn. Er kan via internet commentaar op dit voornemen worden gegeven. De sluitingstermijn voor deze consultaties is gesteld op 5 juli 2025.

De overeenstemming onder politieke partijen over de noodzaak om Nederland vergaand te militariseren lijkt na de recente NAVO-top ook in Europa op brede steun te kunnen rekenen. Echter, 5% van het BNP aan defensie besteden lijkt een moeilijk haalbare opgave. Onder druk van de Amerikaanse president is tot deze, voor veel landen ingrijpende financiële inspanning, besloten met goedkeuring door alle NAVO-landen, echter zonder dat er een volksraadpleging over is gehouden. In het Nederlandse geval dient de Wodg klaarblijkelijk om enkele eventuele bezwaren van de bevolking op voorhand weg te nemen. Om er dan vanuit te gaan dat er voldoende jonge mensen zich vrijwillig willen aanmelden voor het leger, en dat de bevolking de overlast van geluid en milieuvervuiling door legeroefeningen zonder bezwaar zal accepteren, lijkt ons tamelijk optimistisch en mogelijk in strijd met Europese wetgeving. Een bevolking van bovenaf dwingen akkoord te gaan met overlast en sneuvelbereidheid van jongelui, lijkt ons niet-democratisch en moreel discutabel. Dat vraagt om een tegenreactie.

Wij hebben sterk de indruk dat de uitvergroete angst voor Russische agressie een verkeerde reactie bij de westerse mogendheden heeft opgeroepen, n.l. zonder morele overwegingen akkoord te gaan met een dodelijke bewapeningswedloop en de ontkenning van de waarde van jonge mensen, wier levens worden opgeofferd voor z.g. vrede en veiligheid. Om massaal belastinggeld aan leger, wapens en verdediging uit te geven, ten koste van noodzakelijke huisvesting, vredeseducatie, zorg, natuur en welzijn, betekent een uitholling en verarming van onze cultuur en beschaving en diefstal van de belastingbetaler die geen verspilling aan immorele zaken wil. Want naast morele bedreigingen is het voortbestaan van de aarde en de mensheid in het geding. Daarom is elk land in de wereld gebaat bij het wegnemen van onderling wantrouwen en te streven naar samenwerking om onze aarde leefbaar te houden.

Als eerste stap stellen wij bij de genoemde opgelegde verplichtingen een vredesactie vanuit de bevolking voor. Ruim honderd jaar geleden heeft een vergelijkbaar moreel appèl tegen oorlog veel stof doen opwaaien, waarop onze overheid destijds met geweld heeft gereageerd. Dat was het Dienstweigeringsmanifest 1915, opgesteld door de predikanten en vredesactivisten Louis A. Bähler en Bart de Ligt, die beiden waren geïnspireerd door de pacifistische Russische schrijver Lev Tolstoj.

Vanwege deze historische daad en door persoonlijk gevoelde urgentie, gesteund door veel leden uit de volle breedte van kerkelijk Nederland en van de Vredesbeweging stellen wij nu in 2025 opnieuw een Dienstweigeringsmanifest voor dat enerzijds als een commentaar op de voorgenomen Wet op Defensiegereedheid zal worden ingediend en anderzijds als een oproep tot een hernieuwd moreel appèl kan worden beschouwd als enige daad die de vrede duurzaam kan dienen: opheffing van legers.

Dienstweigeringsmanifest 2025

Wij, ondertekenaars van dit manifest, keren ons tegen de propaganda waarmee het Ministerie van Defensie onze jongeren wil verleiden tot het militaire bedrijf.

Wij zijn vaders en moeders, opa's en oma's, familie, bekenden of jongeren zelf, die bezwaar maken tegen de ongevraagde inschrijving van onze jongeren in het dienstplichtregister. Ook maken wij bezwaar tegen de manier waarop Defensie op onze scholen, op onze televisie en op straat schaamteloos reclame maakt voor een baan bij het leger. Wij willen niet dat het militaire apparaat onze jeugd verleidt om in het uiterste geval hun jonge leven op te offeren in een oorlog. Wij weten dat bij een militaire opleiding de natuurlijke weerzin tot het doden van medemensen wordt afgezwakt met nationalisme en vijanddenken. Wij weten dat ook 'de tegenpartij' gestuurd en misleid wordt. Wij willen niet dat onze jongeren opgeleid worden tot moordenaars!

Wij ouderen realiseren ons dat militarisme, behalve fysieke uitdagingen, avontuur, saamhorigheid en uniformen, levensgevaarlijk is bij het uitbreken van een oorlog. Een aanval weerstaan met geweld resulteert in grote verwoesting en veel doden zowel onder militairen als onder de bevolking.

Wij willen vasthouden aan wat ons geleerd is, namelijk dat geweld altijd tegengeweld oproept en nooit een rechtvaardige oplossing biedt.

Wij realiseren ons dat de roep van de regering om meer bewapening altijd gepaard gaat met het oproepen van grote angst onder de bevolking. Maar uitbreiding van het leger, het bouwen van wapen- en munitiefabrieken en depots, het inrichten van oefenterreinen, militaire vliegvelden en het plaatsen van antiraketinstallaties dragen niet bij aan de veiligheid van burgers. Steeds verdere investering in bewapening leidt tot een wapenwedloop, die extra geld van de bevolking eist zonder dat dit de veiligheid van ons als burgers vergroot.

Het is tijd om het roer radicaal om te gooien! Het is onze overtuiging dat afschaffing van het leger en alles wat men meent daarvoor nodig te hebben, een veel effectievere weg naar vrede is dan de voorbereidingen voor oorlog. De tientallen miljarden die per jaar daarmee worden bespaard kunnen veel beter worden besteed aan huisvesting, vredeseducatie, zorg en ontwikkelingshulp.

Wij zeggen de opstellers van het Dienstweigeringsmanifest van 1915 na:

'Wij allen, wier namen staan onder deze verklaring, richten ons tot het Nederlandse volk om te getuigen tegen de geest van oorlog en militarisme die al meer en meer daarover vaardig wordt. Wij verklaren hier openlijk, dat wij ons met onze gansche ziel keeren tegen alles wat tot het militarisme behoort....'

Namenlijst van ondertekenaars

Wij bevelen de lezers, die achter de inhoud staan, dit manifest zoveel mogelijk te verspreiden en op te hangen op prikborden in flats, kerken, scholen en clubs om een tegenbeweging te entameren tegen de voorgenomen militarisering van onze maatschappij.

Opstellers: Sieuwert Haverhoek (1945) en Willem G. de Haan (1957), vredesactivisten en publicisten